

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG.

AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz. egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETE GHPÁL
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tár száma: 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és klíring 10.189. szám

Irtóztató hazugság.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök beváltotta azt, a mire vállalkozott: letörte a vágyakozó, a jogait követelő nemzetet. Ime, most már egy nagy képviselőházi többség igazolja, hogy ez a nemzet nem akarja a gazdasági önállóságot, a nemzet törvényes jogának érvényesítését, a választási rendszer becsületes reformját. El kell hinnie országnak és világnak, mert egy fényes, „minden reményt fölülmuló győzelem” bizonyítja, hogy a magyar nemzet akarata: továbbra is az osztrák gazdasági iga alatt maradni, államiségének csonkaságával megelégedni, ellenben buzgó katonai és pénzzárlatja maradni az osztrák császári hatalomnak.

A nemzeti akarat előtt, ugyebár, meg kell hajolni? Hiszen egy pár év előtt mondotta ki egyhangulag a magyar képviselőház, hogy minden jognak, minden hatalomnak forrása a nemzet. Ennélfogva a nemzeti akarat kifolyásának kell tartanunk azt, hogy száz- és százezer választópolgár megvesztegetett és másik százezer megfélemlített vagy jogaitól megfosztott. A nemzet akarata, hogy azok a törvények, amelyek a választópolgárságot meggyőződésének szabad megnyilvánításában vesztegetés, fenyegetés, itatás és presszió ellen oltalmazzák, félretétessenek, felrugassanak. Senki más, mint a nemzet akarta azt, hogy ebben az országban a választások napjaira megsemmisüljön minden jog és minden törvény. Ez megtörtént és a munkapárt fényes győzelmet aratott. Ki merne itt még kételkedni a nemzeti akarat igaz, hamisítatlan megnyilatkozásában?

Tiszta dolog, hogy a nemzet akaratát nem azok a becsületes, derék, bátor férfiak képviselik, a kik önzetlenül, emberfeletti fáradozással, vagyonuk feláldozásával a nemzeti függetlenség zászlaját kezükbe ragadták és mint jó katonák a harctéren estek el. A nemzeti akarat igazi képviselői azok, akik megkapták a munkapárti választó-bizottság elnökének, Percel Dezsőnek a kezéből a maguk száz-kétszáz-ezer koronáját, azután a főispánok, szolgabírák, jegyzők segítségével ellenség gyanánt neki estek a népnek, gyűrték, gyomrozták azt, míg ki nem szorították belőle a zsákmányt: a mandátumot.

Immár tehát semmi bija sincs a magyar „alkotmányosságnak”. A hön ohajtott cél: nemzet és király egyetértése el van érve, miután ez a nemzet semmit sem akar többé, a mit a bécsi Burgban nem akarnak. El van háritva az a nagy veszedelem, ami — ugyebár — alapjaiban renditené meg a magyar alkotmányt, hogy ez a nemzet valóban hiszi azt, a mi a törvényben meg van írva, esküvel meg van erősítve, királyi aláírással meg van ígérve. A „részeg illúziók” elmúltak; most már tudjuk, hogy a jog nem jog, a törvény nem törvény, a szerződés nem szerződés, az ígért nem ígért. Ennélfogva hozzáfoghatunk reális „nemzeti munkához”; nem sokára ujoncot és adót szavazunk, delegációt választunk, 250 milliót adunk az új hajókra, 300-at Boszniára, meghosszabbítjuk a közös bank szabadalmát, előre is lemondunk az önálló vámterületről, és — hogy a munkában valahogy fennakadás ne állhasson be — alapos revízió alá vesszük a házszabályokat. Es kétségtelenül így fog történni, mert így akarja azt a nemzet nagy többsége, a mely előtt mindenkinek meg kell hajolnia.

Nekünk azonban úgy rémlik, hogy ennél irtóztatóbb hazugságot még nem látott a világ. Mi — elmaradtak — még most is azt tartjuk, hogy minden rendnek, minden hatalomnak támasza, talpköve a jogtisztélet. Mi történt most az országban? Tömeges elkobzása a választói jognak terrorral, vesztegetéssel, elnöki önkénnyel, hatalmi nyomással. Lehet-e erre a jogfosztásra szilárd, erős és tartós épületet emelni? Ujabbkori történelmünk nem mutat-e éppen az ellenkezőre példát? 1896-ban az akkori kormány hasonló módon szerzett magának még nagyobb többséget és nem következett-e be, rövid idő alatt annak a kormányrendszernek tökéletes bukása?

Lehetetlen meg nem látni azt az ijesztően nagy ellentétet, a mely a nemzetnek közszelleme és a mostani választási eredmény között van. A nemzet közszellemében erős vágyak lüktetnek; szabadabb mozgás, kiterjedtebb jog, független gazdasági élet, a törvényekben és szerződéseken biztosított jogok érvényesítése iránt. Ez a választási eredmény pedig a lemondást, az eddigi állapotban való lekötöttséget, a reakciót jelenti és szentesíti. Ez a kiáltó ellen-

mondás kiegyenlítően nem maradhat. Gondolatnak is szörnyű egy olyan képviselőház, mely nem egyéb, mint a nemzet igában tartásának vak eszköze.

Értjük azt a nagy megdöbbenést, amely most a közvéleményen erőt vett ennek az eredménynek a láttára. Mert ez az eredmény nem kevesebbet jelent, mint hogy a nemzet jogai és érdekei ki vannak szolgáltatva a nemzetben kívül álló tényező akaratának.

De nemzeti életünk lüktetése sokkal erősebb, hogyszem azt gyalázatos és barbár eszközökkel hosszabb időre elfojtani lehessen. A függetlenségi párt számbeli erejét a brutális erőszak csökkentheti, de azért a párt ereje nincs megtörve, még kevésbé a függetlenségi eszméé. A parlament hosszú és keserű harcok színtere lesz, a melyek közepette a függetlenségi párt teljesíteni fogja kötelességét. Körömszakadtáig védelmezni fogja a nemzeti jogok minden legkisebb részét is. És ebben a harcban a nemzet, amint tudatára jut annak a veszedelemnek, mely jogait, érdekeit, jövőjét fenyegeti: oda fog állani teljes erejével a függetlenségi párt mögé és vele és általa megfogja védelmezni az ország alkotmányát.

Nyári vicc Lövéten.

Vicces egy falu lett — úgy látszik — a vármegyénk oklándi járásában levő Lövéte, melyet Elekes Nándor községi jegyző ur igazgat, avagy talán izgat — ellenünk.

Hirtelenében talán mérlegelni sem tudjuk azt a „Határozat”-ot, melylyel Lövéte község képviselőtestület az ő ujdonsült muszkapárti jegyzője — oly kacagtató módon felültette.

Hivatalos ábrázatot öltve „Határozat”-ot hozatott ugyanis a derék székely bácsikkal, — Isten tudja micsoda zöldeket össze-vissza nem beszélt nekik — hogy: „a község részére ezideig járatott „Székelyudvarhely” cz. lap előfizetését ezennel beszüntetik.”

Ezt a világra szóló eseményt természetesen publikálni kellett. Hadd lássa a fővadász, hogy micsoda hüszeges csahosa van neki Lövétén. Hadd gondoljon reá az egész muszkapárti sereg és örvendezzen az 1848-as függetlenségi eszmék kiakoloboltásának. A jegyző ur pedig kapja meg mindazokat, mik őtet a muszkapárt felé terelték és a miképp oly nagy buzgalommal korteskedett...

A dologban pedig az a legérdekesebb és egyszersmint a legkacagtatóbb, hogy Lövéte községe — a »Székely-Udvarhely«-nek jó néhány év óta: előfizetője sem volt.

Nem bizony. Elég sajnos, de az ezekkel bíró Lövéte: ilyen kulturális célokat — úgy látszik — nem támogat és ezzel az élén álló tényezők még dicsekednek is. Ez még szomorubb.

Előfizetőnk Lövéte tehát nem volt. Ha csak a „községi jegyző ur” a neki saját kérésére munkatársi tp-ként eddig potyára járt lapért az előfizetési összegeket évenként a községen be nem vasalta és csupa feledékenységből: magánál nem tartotta?!

Ezt feltételezni nincs szándékunkban. De viszont teljesen érthetetlen valami, hogy egy tekintélyes község képviselőtestülete, hivatalos foruma, olyan ügy felett határozzon, ami lehetetlen, ami „Bolond Istók”-ba illő nagyképekűség. Ilyesmit komolyan venni nem lehet.

Azonban a nagy tulbuzgósággal kimondatott „Határozat”-nak annál sötétebb, elszomorítóbb a háttere. Azt mutatja, hogy Magyarországon nincs és nem lehet szabad sajtó, mely az igazságot ideális lelkesedéssel hirdesse. Azt igazolja, hogy a piszkos, gyalázatos eszközökkel uralomra jutott hatalom keze: még a legtávolabbi fekvő falukban is kaparász, mert az 1848-as függetlenségi eszméket végképen ki akarja irtani a nép lelkéből.

Előbb Judás-pénzzel, pálinkával ejtették a népet mámorba. Most pedig, mikor hatalmuk alatt áll, a szívet marcangolják és életére leselkednek, mint az orvgyilkosok.

Mit akarnak még?! Meg van a többségük. Miért üldözik a szegény, védtelen népet és az őtet támogató 1848-as függetlenségi sajtót?!... Talán kellemetlen az igazság? Nem tetszik némelyeknek a világosság?

Dolgozzanak, munkálkodjanak a nemzet javára, hiszen „Nemzeti Munkapárt” név alatt csoportosultak. Hát nem a nemzetért, hanem a nemzet ellen vannak?! Az eddigi látogat — szomoruan — ezt bizonyítja.

Az a lövétei jegyző ok nélkül képviselőtestületi „Határozat”-ot nem hozatott. Arra őtet valakinek utasítania kellett. És ki lehetne más az a valaki, mint a kormány meghitt embere: a darabont fővadász és „kek” véru uszályvivője. Balga Mihály, a főpeticionáló...

Hiszen ez a lövétei „Határozat” szakasztott mása a Kállay Tamás orsz. képviselő mandátuma ellen beadott híres petíciónak. Vagy nem?! ... No, de csillapodjanak. A miért két függetlenségi képviselő megválasztását elősegítettük, nem követ-

tünk el oly főbenjáró bünt, hogy azért halálra üldözzenek.

Különben csak folytassák alattomos munkájukat. Az igazi székelyek, kikből a hazafias érzést nem lehet kiirtani, velünk vannak. A „Székely-Udvarhely“ pedig még elbirja a lövétei nagy csapást, mely iszonyu „nagyot“ durrant, de egyéb baj nem történt, minthogy: „a kutya ugat és a karaván halad!“ . . .

A polgárság nyilatkozata.

A „Székely-Udvarhely“ m. t. olvasó közönsége előtt ismeretes az a hajszja, melyet lapunk ellen néhány muszkapárti ur teljesen indokolatlanul megindítani próbált és a mely a józanabb gondolkozásuk körében a legnagyobb visszatetszéssel találkozott.

Városunk polgársága gyorsan átlátta, hogy a politikai rövid látástól diktált hajszának burkolt célja nem más, minthogy a szabadon megnyilatkozó függetlenségi sajtót elnémítsa.

Azonnal ellenakció indult. Igen tekintélyes számú önkéntes, sajátkezű aláírásokkal ellátott és következő szövegű nyilatkozatot küldötték be a „Székely-Udvarhely“ szerkesztőségéhez:

Székelyudvarhely város alólírott polgárai ezennel kijelentjük, hogy a „Székely-Udvarhely“ című 1848-as függetlenségi politikai lap feltétlenül igazságos, becsületes politikai küzdelmeit ismerjük; azokért áldozatkész, hazafias szerkesztője iránt teljes hálával viseltetünk.

A „Székelyudvarhelyi Casinó“ köpenyge alatt a „Székely-Udvarhely“ ellen megindított mozgalmat, csakis a nálunk lefört munkapárti vezérkörtések boszújának tekintjük. Épen ezért nem is helyeselhetjük, sőt azt elítéljük.

A „Székely-Udvarhely“ című 1848-as függetlenségi lap üldözésében a függetlenségi érzelmű polgárság sérelmét látjuk és az ellen tiltakozunk.

Székelyudvarhely, 1910. június hóban. (Aláírások.)

Meghatva emelünk kalapot Székelyudvarhely város érdemes polgársága előtt, mert érezzük, tudjuk, hogy összetartással, félelmet nem ismerő bátorsággal képes az igazságos ügyet mindenkor hathatós védelemben részesíteni.

Büszkeséggel valljuk magunkat székelyudvarhelyi polgárnak és teljes lelkesedéssel szolgáljuk jövőre is e város és vármegye közügyeit, mely a székelység jövőendő boldogulása felé vezet.

Hálás szívvvel köszönjük a jóleső buzdítást, melyből erőt, további kitartást merítünk. Kérjük, tartsák meg hazafias lelkesedésüket örökre, hogy e székely anyaváros polgársága minden téren kivívassa az ötlet méltán megillető tiszteletet . . .

Betegh Pál

a „Székely-Udvarhely“ felelős szerkesztője.

A Kossuth-párt felirata.

A királyi trónbeszédre az egyes pártok felirattal válaszolnak. Elmondják ezekben észrevételeiket és irányt adnak az országgyűlésen követendő törekvéseiknek.

Az 1848-as függetlenségi Kossuth-párt feliratát Apponyi Albert gróf terjesztette elő. Beszédében különösen elítéli a kormányt azért, mert a trónbeszédben pártérdek szolgálatába vonta be a király személyét. Majd elítélőleg mutatott rá a kormány törvénytelen hadjáratára. Nem elégti ki a felirat, amely csak a lemondást hirdeti, de a nemzeti kívánságok szolgálatáról egyetlen szóval sem emlekezik meg.

Ezután felolvasta a 48-as függetlenségi Kossuth-párt felirati javaslatát, amely így szól:

„Császári és apostoli királyi felség! Legkegyelmesebb urunk!

Hódoló tisztelettel vettük felségednek a trónról hozzánk intézett királyi üdvözlését és viszonzozzuk azt annak a törhetetlen alátvalói hűségnek és ragaszkodásnak kifejezésével, amely felségeddel szemben Magyarország összes fiait áthatja. Mivel e tekintetben az ellentétes politikai törekvések képviselői közt különbség nincs és nem is lehet, mivel „hazánk békés továbbfejlődését és minden irányu megerősödését“ mindnyájan egyaránt szívünkön hordjuk, mélyen fájjaljuk, hogy felséged kormányza a most lefolyt választások eredményét illetőleg olyan nyilatkozatot tanácsolt felségednek, amely a valódi alkotmányosság követelményeinek ellenére a királyt egy politikai irányzattal azonosítani, a többiekkel ellentétbe helyezni látszik. Meg vagyunk győződve, hogy felséged alkotmányos lelkületétől, mely államférfiúi belátásától és atyai szívtől távol áll ez a gondolat és azért mély hódolattal kérjük felségedet, méltóztassék kormányát minden oly nyilatkozattól eltiltani, amely a királyi méltóság magas pártatlanságát a legtávolabbról is érinthetné.

Felsőged jelenlegi kormányza e tekintetben nagyon rászorult a szigorú irányításra. Midőn királyi nyilatkozatok suiyat akarta latba vetni saját politikai törekvéseinek megerősítésére, ezzel csak tetézte a kezére bízott állami hatalomnak pártcélokra való azon kihasználását, amely az imént lefolyt választásoknál valósgos rendszerre fejlődött és a mely a hatalmon levő pártnak rendelkezésére álló tetemes pénzeszközök mellett nemcsak egyenlőtlené, de sok helyen egyenesen lehetlenné tette az alkotmányos küzdelmet és ekepp egyfelől kételyt hagyott fenn a nemzeti akarat megnyilvánulásának őszintesége iránt, másfelől pedig a jellemeket lealacsonyította és az erkölcsi romlást eddig nem tapasztalt mértékben terjesztette. Ha felséged ezeket a körülményeket a maguk teljességében ismerné, ugy bizonyára nem fogadná megnyugvással az ekepp elért eredményt.

Mi azonban e tények dacára, meghajolva a formai jog követelményei előtt, készséggel akarunk megfelelni felséged azon bizalmának, hogy az országgyűlés a multból reáharult feladatok sikeres megoldása után eredményes munkát fog végezni közzintzményeink korszerű kiépítésében.

Valamikor, tíz év előtt, felséged egyik legmagasabb trónbeszédében ezt a gondolatot akkép fejezte ki, hogy „a magyar állam kiépítésének és megszilárdításának munkája nem enged szünetelést, nem tür megszakítást“.

A mi hitvallásunknak is ez a lényege.

Az állam és a közzintzmények kiépítése csak akkor van befejezve, ha az állam önállóság teljessé lett.

Erős nemzeti élet csak önálló államban lehetséges. Lüklető élet nélkül a nemzet gyenge, gyenge nemzet pedig nem lehet a trónnak erős támasza.

A magyar nemzetnek nincs az ország határára túl, idegen néptörzsek néli idegen uralkodók jogára alatt képződött gőcpontja, ha erősödik, nem ilyen gőcpontok vonzó erejének tere tágul felséged birodalmában, hanem az ellenállás ereje fokozódik a kifelé gravitáló erőkkkel szemben.

A magyar nemzet jogai érvényesítéséből eredő nemzeti erőfejlődés tehát a trón és a dinasztia erejét is növeli és így azok a törekvések, amelyek az önálló magyar államiség kiépítését tűzik ki célul, jobban egyeznek meg felséged és az uralkodóház érdekeivel, mint azok, amelyek nem tekintve a nemzeti élet jövőjének szükségleteit, a jelennek külső nyugalom akarják mindenáron biztosítani és azt a lemondás politikájában találják, amely ha ma kényelmes, már holnap veszélyesé válhat, mert gyengeségre vezet, gyenge nemzetnek pedig nem lehet hatalmas királya.

(Folyt köv.)

Vármegyei közoktatásunk.

Nem hiába bizunk a tanítói karban. Elismerést és hálát érdemelnek minden vonalon.

Ezt igazolja Chalupka Rezső s. tanfelügyelő mult hónapról szóló jelentése is, amely többek között így szól:

„Hivatalos látogatásaim során a népiskola, mint tanító- és nevelőintézet, hivatásából kifolyólag kiváltképpen aziránt érdeklődtem, minő sikert érnek el a tanítók főleg azon ismeretek tanításában, melyek a növendékeknek majdan, mint nemzetünk nagykoru tagjainak is osztály- és nemkülönbőség nélkül hasznokra s így a közjó, a nemzeti energiának is hasznára leendenek s a részemről e tekintetben tapasztalt eredményt — a mi sajátlagos beiskolázási viszonyaink mellett is — a legtöbb helyen olyannak találtam, mely a tanítók nevének, hivatásának díszit, és nemzetkulturális munkájuknak hálát és emlékezetet biztosít.“

Nagy lelki örömmel közöljük ezt a beható vizsgálatból eredt szakértői véleményt és őszinte szívből üdvözöljük a vármegye derék tanítósgát a felsőbb hatóságok e meleg hangu, őszinte elismerése alkalmából.

Együttal beszámolunk a tanfelügyelők tevékenységéről, mely szerint Rhédei János tanfelügyelő 122 napot töltött külszolgálatban és megvizsgált 222 tantermet; Chalupka Rezső s. tanfelügyelő, okl. tanár pedig 39 napig volt külszolgálatban és 99 tantermet vizsgált meg. Rhédei elnökölt a székelyudvarhelyi állami polgári leányiskola vizsgáin és a székelykereszturi tanítóképző-intézet képesítő vizsgálatain, a hol 22 növendék nyert képesítést magyar tan nyelvű iskolák vezetésére. Chalupka elnökölt a vargyasi és homoródalmási áll. elemi iskolák évvizsgálatain s vezette a székelykereszturi államilag segélyezett községi polgári leányiskola rendes osztály- és magánvizsgálatait.

A felsősófalvi leégett állami elemi iskola építését a vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1911. évi országos költségvetés terhére engedélyezte.

Végül közigazgatási bizottságunknak az iskolamulasztások körüli eljárás reformjára vonatkozólag tett módosító javaslatát kell megemlitsük.

Ezt nagy figyelembe részesítette a miniszter és nemcsak elfogadta, de kijelentette, hogy annak értelmében törvényhozásilag fog intézkedni az egész országra nézve.

Szóval vármegyei közoktatásügyünk örvendetes eredménnyel záródott és óhajtható, hogy az elért színvonal jövőre lehetőleg minél inkább emelkedjék.

Vármegyei közigazgatási ülés.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága e havi rendes ülését tegnap délelőtt tartotta meg a vármegye ház kistermében.

A havi szokásos jelentéseket Dr Sebessi János alispán, Barabás András árvaszéki elnök, Dr Lengyel József tisztí főorvos, Chalupka Rezső s.-tanfelügyelő, Horváth Iván pénzügyigazgató, Szabó István ügyész, Szobotka Rezső műszaki tanácsos, Zonda József tvh. főállatorvos és Daniel Lajos közzgazdasági előadó terjesztették elő, míg a tárgysorozat más pontjainál Szabó Gábor és Dr Keith Ferenc tb. főjegyzők, valamint Szabó Endre aljegyző, Tompa László tb. aljegyző szerepeltek előadókul.

Az összes jelentéseket tudomásul vették. Megemlítjük azokból, hogy a mult hónapban 55 drb egy évre érvényes utlevelet adtak ki. Aratási tartalékmunkásokul több száz székelyt küldöttek Krassószörénymegyébe. A hernyóirtásról terjedelmes jelentést olvasott fel az alispán, de megállapítást nyert, hogy a felsőbb hatósági intézkedéseknek több községben eleget nem tettek. Ezek ellen eljárást indítanak.

A közzegészségügy mult hónapban kedvező volt. Közzkórházban 204 beteget ápoltak és a tifuzos esetek is örvendetesen csökkentek. Jelenleg a városon 3 és a kórházban 5 beteg van.

Az állami bevételek tekintélyes összegekkel csökkentek. Egyenes adó 20,651 K, hadmentességi díj 107 K, bélyegdíj 11,990 K, fogyasztási és italadó 29,935 K s így, mintegy 52,000 K-val volt kevesebb, mint a mult év hasonló havában. Csupán a dohányjövődékben volt 6446 korona többlet.

A vármegye területén levő fogházakban 30 vizsgálati és 98 elítelt fogoly volt letartóztatva.

Ugy az állami, mint a törvényhatósági valamint a vicinális utak kielégítő állapotban voltak. Azonban a gyakori záporok tetemes károsodást idéztek elő. A mult hónapban kérelmezett gőzhengert a miniszter nem engedélyezte. Főispán táviratilag tesz felterjesztést a tényleg nélkülözhetlen szerszám azonnal való engedélyezése végett.

Az állategészségügy kedvező volt ugyszintén a terméskilátásról nyújtott közzgazdasági előadói jelentés is örvendetes tényekről számolt be. Csupán a tájfaszállítás ügyében méltatlankodott az előadó, hogy nincs bizottsági eredmény. A főispán kijelentette, hogy mig az Eisler-féle szállítási szerződés fennáll, addig a dolog változtatni nem lehet.

Az alispáni jelentéssel kapcsolatosan a brassói kulturmőrnökség eljárását tették bírálat tárgyává. Megállapították, hogy jelen évben e vármegye területén semmi munkálatot nem teljesítettek; noha igen sok és

apróbb dolog vár befejezésre. Az ülésből megsürgetik.

A havi jelentések után Dr Paál Árpád vármegyei főjegyző hirhede kihágási ügyét vették elő. Felolvasták a belügyminiszter ismeretes 3-afokú ítéletét, melyet a fegyelmi eljárás megindítása végett utáltak a bizottság elé. Azonban fegyelmi nem lesz. Megelégtették az amugy is kellő alap nélkül indított hajszát és maga Haller János gróf főispán indítványozta, hogy tekintsenek el a fegyelmitől. Ezt megelégedéssel írjuk a főispán ur javára.

Szívesen vetünk fatyolt erre az ominozus ügyre, melyet mai meggyőződésünk szerint is igazságtalannak, elvakult politikai hajszának kell tekintsünk. Helyesnek, jónak és a törvényes jogrend érdekében történt ténykedésnek, soha sem fogjuk tehát elismerni.

Furesa esetként említette a főispán, hogy az önálló hatáskörrel vármegyénkbe kinevezett Lendvay Béla gazdasági felügyelő néhány község legelőrendtartását szakvéleményre kikapta és vélemény nélkül a segésvári gazdasági felügyelőtől érkezett vissza. A miniszterhez felterjesztést tesznek, hogy a szükséges intézkedést a kiküldetésre tegye meg.

Bíró Ferenc máréfalvi községi bíró fegyelmi ügyével foglalkozott ezután a bizottság. Az előadó súlyosabbnál súlyosabb vádpontokat hozott fel s így eltekintve a politikai üldözéstől, az előbbi idők vétkeiért hagyják jóvá az alispán felfüggesztő határozatát.

A jó lelkű székelykereszturi főszolgabíró is megjárta. László Gy. nagyalambfalvai körjegyző miatt, a belügyminiszter állásától felfüggesztette. Másan akart segíteni és maga esett hajba. László választását hivatalból megsemmisítették. Újabb választás rendén Gáffy Kálmán főszolgabíró — bizonyára jóhiszeműleg — ismét kandidálta Lászlót. Ezért kapta volna a miniszteri leirat szerint a felfüggesztést.

Szőllősi Samu felebbezése folytán Székelyderzs község javára kimondták, hogy a kivetéstől számított öt éven belül szorgalmazott községi pótdadó nem évül el.

A bögözi telefon állomás fönrtartása érdekében mozgalmat indítanak, hogy legalább 3 előfizető jelentkezék.

Több más tárgy elintézése után az ülés véget ért.

HIREK.

— Hihetetlen hírek

Mondják, hogy a lövétei jegyző muszkapárti lakájszolgálatot nem teljesít;

mondják, hogy szereplési viselkedés nem bántja;

mondják, hogy Homoród-fürdőn a vendégek rendkívül olcsóságnak örvendeznek;

mondják, hogy a kerekes kocsolyák használatát az aszfalt javítása végett, rendőrileg engedélyezték;

mondják, hogy laptársunk a héten újabb hizókurában nem részesült;

mondják, hogy Balga Mihály a héten petíciót nem szerkesztett 3000 korona erejéig.

E hírek valódiságáért reméljük, hogy a szerk.

— **Pénzügyőri felügyelő.** A pénzügyminiszter a pénzügyőri főbiztosok létszámából Sándor Bélát Székelyudvarhelyre pénzügyőri felügyelőnek nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A székelyudvarhelyi kir. törvényszék elnöke Fejér József törvényszéki és Sztojka Dénes járásbírói hivatalszolgálatát kölcsönösen athelyezte.

— **Tanulmányut.** A gazdasági egyesületi titkárok országos szövetsége elhatározta, hogy évente tanulmányi kirándulást rendez. Az első Erdélybe irányították és e hó 16-án már utra kelnek, hogy meglátogassák Kolozsvárt, Marosújvárt Marosludast, Marosvásárhelyt, Radnótot, Harasztkeréket, Tusnád-fürdőt, Sepsiszentgyörgyöt, Előpatakot, Földvárt, Brassót, Sinaját, Piskit, Vajdahunyadot és Dévát. Az egész utazás tizenegy napot vesz igénybe s az utazási költségek minden kiadást beleértve, 200 koronát tesznek ki. És ez így fog menni majd a többi erdélyrészi kirándulásoknál is. A körvasutások jól számítottak. Marosvásárhely és Marostorda lesz mindig s mindenben előtérben. A székelység szíve: Udvarhelyvármegye kívül esik a vasuti forgalmon Erre senki sem jön, akinek nem muszáj. Ilyenkor látszik legjobban Borszéki Soma bátyánk vasuti politikájának nagyságát. De hát ha nincs, aki megcsináltassa!

— **Huszkoronás bankok.** Azok a régi vörös huszkoronás bankjegyek, amelyek 1900 március 31-iki kelttel kerültek ki a jegybank nyomdájából, nemsokára eltűnnek a forgalomból. A pénzügyminiszter még 1908. július 11-én kiadott egy rendeletet, amelyben közli, hogy ezek a bankjegyek 1910 július 31-ig fizetés- és átváltáskép az Osztrák-Magyar Bank fő- és fiókjáratonál beszolgáltatathatók úgy, hogy a bankjegyek bevonásának utolsó határideje 1910 július 30-án lejár. Ettől az időtől kezdve a bevonott bankjegyeket a fenti bankintézetek csak átváltás végett fogadják el 1916. június 30-ig.

— **A „Marosvásárhelyi Székely Társaság”-tól a következő sorokat vettük: Kedves Testvérek! A mexikói egyesült államok főkonzulja, Bánó Zoltán ur, mint aki igen jól ismeri az amerikai állapotokat, s személyes tapasztalatokat szerzett e téren, egy hozzánk intézett levélben a következőket írja a kivándorlásról: „Nézetem a kivándorlásról szigorú; azt tartom, hogy a magyarságnak az észak-amerikai egyesült államokba való tömeges expedíciója ma már emberi szempontból is veszedelmes, s a szegény kivándorlónak az itteni állapotokhoz arányítva, nemesak, hogy nem nyújthat előnyöket, de azt sokkal rosszabb, s existenciájára nézve veszedelmesebb viszonyok közé helyezi, amelynek aztán többnyire a legnagyobb nyomorúság és szenvedés jut osztályrészül, ha tudniillik élve maradnak, s nem jutnak, mint közülük sok ezer, prédájává valamely bányászercsétlenségnek, vagy kázánrobbanásoknak, visszahagyva egész családját a legnagyobb nyomorúságban”. E sokat mondó sorokat azon kérelemmel küldjük meg kedves testvéreinknek, hogy azokat saját vidékükön a hírlapok által és minden más lehető módon közhírré tenni, terjeszteni szíveskedjenek. Ma-**

ros-Vásárhely, a székely társaságnak 1910. március 8-án tartott összejöveteléből. Testvéri üdvözléssel: Deák Lajos kir. tanácsos, elnök. Szentgyörgyi Dénes titkár.

— **Erdélyrészi vásárok.** Julius 15-én: Soósmező, Szilágynagyfalu, 16-án: Uzdíszentpéter, 17-én: Gyergyóditró, 19-én: Hadač, 20-án: Zám 22-én: Kovasza, 23-án: Szamosújvár; 24-én: Dicsőszentmárton, Gyalu. Nagyida, Orlát, Vajdakamarás, 25-én: Kóhalom, 26-án: Bánffyhunad, Gyulafehérvár, Parajd, Sajóudvarhely, 28-án Buza.

— **Kertésztanulók tanonczbizonyítványa.** Felmerült esetről kifolyólag a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elvi jelentőségű határozatban mondogta ki, hogy az ipartestületek kertésztanulók részére tanonczbizonyítványt a kertészseggedek részére pedig, munkakönyvet nem szolgáltathatnak ki.

— **A méhészeti vándorgyűlés és kiállítás szervező bizottsága** a nyilvánosság útján is felkéri mindazokat, a kik a folyó évi augusztus hó 19-24 napjain Budapesten tartandó vándorgyűlésen és az azzal kapcsolatos kiállításon akár mint előadók, akár mint hallgatók és a kiállítás látogatói résztvenni kívánnak, szíveskedjenek a kedvezményes vasuti, vagy hajó-jegy megváltására, a kiállítás egész tartama alatt annak díjtalan látogatására s minden egyéb más kedvezmény igénybevételére jogosító tagsági jegy árában a vándorgyűlés főtitkára Kovács Antal címére: (Budapest Földmívelésügyi minisztérium földszint 3 sz.) személyenként 3 (három) koronát beküldeni s egyidejűleg közölni, hogy számitanak-e a rendező-bizottság részéről elszállásolásra s hány személy számára.

— **„Az üzlet”** nevű kitűnően szerkesztett kereskedelmi szaklap, mely szórakoztatva tanít és tanítva szórakoztat, különösen a reklámra, a kiskereskedelemre, az üzletvezetésre száz apró fogására oktatja olvasóit detállistákka. Erről a lapról tárgyilagosan állapíthatjuk meg, hogy az nélkülözhetetlen segédeszköze minden modern kereskedőnek s viszont a modern kereskedőkről megjegyeshetjük, hogy csak ezeknek van a mai nehéz viszonyok között létjogosultságuk. Érdeklődőknek szívesen küld mutatványszámot a kiadóhivatal; Budapest VI. Aradi-u. 8.

— **Jogi vizsgákra való készülék megkönnyítése** Dr Dobó jogi szeminárium Kolozsvárt azok érdekében, akik hátralevő jogi vizsgáikat szeptember hónapban, avagy esetleg később akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit már most kikölcsönzi, az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekapituláló kurzuson előkészíti s többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kitérdezi. Aki jogvégeztet, azt három hónap alatt doktorátushoz juttatja az intézet, mely a kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészít. Tanrendszert és működését ismertető könyvet „Tájékoztató a jogi szemináriumról” díjmentesen megküldi.

— **Readkivül** életrevaló, kipróbált modern intézményt ajánlunk tisztelt olvasóink szives figyelmébe a Budapesten VIII. Főherceg Sándor-utca 30-ik száma alatt fennálló Magyar Otthon penzióban. Évek óta általánosan kedvelt, pompásan bevált, családi szálló ez, ahol mérsékelt napi áron, (mindössze három koronáért is és fokozatosan feljebb) teljes ellá-

táshoz és lakásböz, szépen butoro-zott külön bejaratu szobákhoz lehet jutni. Vidékiek, akik rövidebb-hosszabb időt kívánnak a fővárosban tölteni, szórakozás, vagy üzleti ügyek intézése végett, a Magyar Otthon barátságos hajlekaiban nyugalmasan berendezkedhetnek. Csopartos jelentkezőknek, utazóknak, turistáknak, hivatalnokoknak és más hivatásuaknak megkivetelesebb kedvezmény jár ki. Iskolák vakációs, tanulmányi kirándulásai számára egyenesen megbecsülhetetlen a Magyar Otthon! Vilamos világítás! Tükörös szekrények!

— **Ingyenes magyar fürdőkalausz.** Fürdők és nyaralóhelyek címen az összes magyar fürdőről évente ismertető kalausz szerkeszt Dr Fodor Oszkár, a magyar fürdők egyik legalaposabb ismerője, hogy a hazai fürdők fellendítésének fontos ügyét előmozdítsa azáltal, hogy e kiadványt egész éven át ingyen használhassa, aki a magyar fürdők ügye iránt érdeklődik. Az idei XIV. évfolyam gondosan összeállított kötete tartalmazza az összes hasznos tudnivalókat a magyar fürdők szépségéről és gyógyhatásáról. A fürdők és nyaralóhelyek kiadóhivatala Budapesten, Dohány-utca 39. 20 fillér portódíj ellenében bárkinek ingyen küldi meg a kötetet, mely ma is egyedüli és legjobb ingyenes ismertetője az összes hazai fürdőknek.

— **A magyar ujságírás szenzációja!** A Nap a magyar közönség legkedveltebb lapja! A 48-as eszmeny és a magyar nemzeti törekvések hű és kéréllhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor Felelős szerkesztő: Hacsak Géza. Naponkint 155 000 példány! Egy szám 2 krajcár. A Nap előfizetési ára: Egy évre 16 K, félévre 8 K, negyedévre 4 K, egy hónapra 1 K 40 fill.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Cs. K. E. Jelen számunkra — későn érkezett. A következőben hozni fogjuk. Köszönet és üdvözlét. Akkor érezzük boldognak magunkat, ha a székelység javára bármit is tehetünk. Ennél nagyobb fontos ságu kérdést jelenleg nem ismerünk. Okvetlenül felszinen kell tartani.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Homoród-fürdői élet.

Tek. Szerkesztő Ur!

Homoród-fürdőn az élet eddig sem volt valami mesés olcsó, de mióta patikárius kézre került, azóta még jobban megdrágult, akárcsak a patika.

Mert kérdem, nem nevezhető-e drágának az a hat személyes ebéd, melyből 9 koronáért — ugyszólva — kóstolót kapunk? Noha a hat-személy közül nagyobb része gyerek és nő s a férfi is csekélységet fogyasztó beteges ember.

Egy szeletke kugloff 20 fillér és bármelyik gyermek elfogyasztja a reggeli kávéjával.

Eddig elé még jól voltunk Gedeon János szentegyházfalvi pékmesterrel, aki reggelenkint friss kenyérral és péksüteményekkel ellátta a fürdő vendégeit. Mostanában a bérlő ezt is eltiltotta a fürdő területéről, mert 100 koronát nem fizetett neki. Így hát reá akarnak szoritani a személyenkint 20 filleres kugloff élvezetére, hogy annál több haszon maradjon a patikárius bérlő ur zsebébe.

Ezt a türhettes állapotot feltétlenül meg kell szüntetni. Hiszen így egy fürdőt felvirágoztatni nem lehet. Homoród-fürdő, 1910. július 11.

Több fürdővendég.

*) E rovatban díjtalanul helyet adunk minden közérdekű felszólásnak a beküldött felelősségére. Szerk.

